

AL. G. CROITORU LA 75 DE ANI

Regizor de teatru și film, actor și poet, Al.G. Croitoru s-a născut la 8 decembrie 1933 în satul Bogza din comuna Sihlea (Vrancea), unde este înmormântat „lira de argint – Sihleanu”. Cel ce-și va făuri mai târziu crezul artistic din gândul lui Rebreanu „de a arăta sufletul românesc întregii lumi” a absolvit Școala Normală „Vasile Lupu” din Iași, perioadă în care l-a cunoscut pe Nicolae Labiș, după care a urmat (1953-1957) cursurile Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică din București.

Ca regizor de film, a debutat în 1964, anul ieșirii noastre de sub tutela Moscovei, ca pelicula *Merii roșii*, după care urmează alte zece filme de ficțiune, printre care *Vârstele omului*, *Al treilea salt mortal*, *Am o idee*, *Miezul fierbinte al pâinii*, *Armuri în piatră* (în coproducție cu Moldova Film din Chișinău), *Viața ca o poveste* (secvențe din istoria filmului românesc, în colaborare cu Costache Ciubotaru din Republica Moldova). Semnează regia versiunii românești la *Lupul mărilor* și *Căutătorii de aur*, precum și scenariile versiunii românești la *Răzbu-narea* și *Chemarea aurului*, lungmetraje de ficțiune după romanele lui Jack London (în coproducție cu TELE

Zaiț Marga-Doina - *Compoziție*

München). Dintre cele 17 filme artistice de scurtmetraj și 12 filme documentare amintim *Anotimpul mireseilor*, *Călușarii*, *Acasă*, *Vin berzele*, *De dragoste și de dor*, *Comorile Ceahlăului*, *Junii Brașovului*, *Gura Humorului*, multe dintre acestea premiate la festivaluri naționale și internaționale. Ca actor, interpretează roluri secundare în filmele *Aproape de soare*, *Păcală*, *Secretul lui Bachus*, *Secretul lui Nemesis*, *Sosesc păsările călătoare*.

Poet, prozator și publicist, profesor universitar de arta regiei de film și arta actorului, Al.G.Croitoru este membru al Academiei Tiberina din Roma și desfășoară o intensă activitate socială în cadrul mai multor organizații neguvernamentale.

Ca poet, își dezvăluie indirect, în versuri de o mare simplitate, freamăt interior și o candoare autentică, rădăcinile crezului său artistic: „*Brâncuși / trecea pe drum / supărat / că lovise o piatră. / Și piatra / ridicându-se / l-a însoțit / toată viața*” (*Piatra*). Legătura sacră cu pământul strămoșilor săi îl face, în teatru și film, un om exponențial: el nu poate să nu muncească, să nu râdă sau să nu se bucure ca un țăran care își trăiește princiar viața, cu supărările lui trecătoare și neliniștile netrucate. Al.G. Croitoru a plecat dintr-un sat unde roua Câmpiei Râmnicului se îngemănează cu limpezimile Subcarpaților și, cutreierând el pajiștile înflorite, s-a supărat că a călcat iarba, care s-a ridicat și l-a însoțit, cu lumina cerului absorbită în ea, toată viața. Cu întreaga curățenie sufletească a celor care știu să asculte foșnetul frunzelor și murmurul din adânc al izvoarelor de sub ele, a celor care știu să binecuvânteze munca și somnul oamenilor ce-și hrănesc visurile din izbânda răsăriturilor de soare.

Avându-l ca mentor, alături de mulți alții din generația sa, pe Victor Iliu, regizorul a învățat de la început, dacă nu aflase destule despre viață de la tatăl său, cum să lucreze cu actorii. În 1968, când Orson Welles filma la București în rolul împăratului Justinian din filmul *Bătălia pentru Roma*, colegii l-au chemat, știindu-l

„țăran genial”, să stea pe lângă el. Cum a înțeles Al.G. Croitoru să-și facă meseria de regizor, aflăm dintr-o relatare legată de premiera filmului *Vârstele omului*, la care l-a invitat și pe tatăl său. „Dacă nu-mi place, te bat aici de te sting” – l-a amenințat acesta înainte de proiecția filmului. La final l-a căutat cu privirea, de frică să nu-l pocnească. Bătrânul își aprinsese însă o țigară și se uita la fiu-său pe furiș. Alecu s-a apropiat de el cu teamă, i-a sărutat mâna, așa cum făcea întotdeauna când pleca sau venea acasă, dar bătrânul i-a zis scurt: „Nu te bat !” De atunci a ținut minte ce primejdie îl paște la vizionarea unui film al său, încât nu s-a mai temut când Vittorio Soriani a spus, după ce a văzut *Anotimpul mireseilor* (film distins cu numeroase premii în Austria, Cehoslovacia, Franța, Italia): „Ăsta ori e nebun, ori e un geniu!”. În sinea lui, Al.G. Croitoru a admis că poate e și una și alta.

Filmografia sa cuprinde o tematică variată: lumea satului în *Merii sălbatici*, etnografia românească în *Vârstele omului*, sportul în *Am o idee*, cirul în *Al treilea salt mortal*, bogăția universului rural în *Miezul fierbinte al pâinii* etc. „Cei patru stâlpi de susținere ai filmelor mele –

Zaiț Marga-Doina - *Flori*

mărturisirea odată regizorul – sunt Caloianul, vita-de-vie de-acasă, Blaga... și, ca un acoperiș, versul eminescian *Nu credeam să-nvăț a muri vreodată*”. Nici nu se putea altfel pentru un om care, copil fiind, îl aducea în grădină, cu tovarășii lui de joacă, pe Dumnezeu. Se urcau, în apusul soarelui, în salcâmi cei mai înalți, cu sticle și găleți cu apă și aruncau stropi în aer. Razele soarelui se descompuneau și apărea curcubeul. „Atunci bunica a leșinat. A zis c-a venit Dumnezeu în grădină la noi. Eu știam de multă vreme că poate veni. Îl și visam... Facerea curcubeului e tocmai ideea din *Vârstele omului*... ideea copiilor -dumnezei, făcători de chip uman, de viață care trece în moarte, caloianul, povestea noastră răsând despre începutul de lume... floarea care merge mai departe pe râu, împlinirea, frumusețea” – declara regizorul într-un interviu.

Și frumusețea aceasta a curcubeului a redat-o nu numai în dansul inițiativ al oltenilor din *Călușarii*, ci și în nunta fantastică a maramureșenilor din *Anotimpul mireseilor*, o adevărată feerie cinematografică debordând de vitalitate, culoare și emoție sau în tradițiile din *Junii Brașovului*.

La împlinirea celor trei sferturi de veac de iluminare întru Domnul și patru decenii și jumătate de activitate cinematografică și teatrală pentru noi, îi urăm „prințului țăran” din Bogza ani mulți și înveșnicirea numelui său pe altarul creației.